

Britta Kahanpää
Smedstugugatan 14, lgh 1505
602 13 Norrköping
britta.kahanpaa@gmail.com
Tel: 076 8993447

MILKAS Yttrande om villkor.

NACKA TINGSRÄTT
Avdelning 3

2022-10-31

MÅLNR: M 7062-14

AKTRIL: 356

Mål nr M 7062-14

Till
Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt
Box 69
131 07 Nacka
mmd.nacka.avdelning3@dom.se

Yttrande över Svensk Kärnbränslehantering AB's, SKB's, bemötande den 15 septembet bilaga 287-288) om tillstånd och villkorsprövning för anläggningen för slutförvar av kortlivat låg- och medelaktivt avfall i Forsmark, SFR.

Föreningarna i miljörörelsen har till uppgift att granska myndigheternas förslag till villkor så att slutförvaret blir säkert och bland annat förhindrar att radioaktiva muterande ämnen kommer ut i kretsloppet till biosfären, samt att människor, djur och växter inte tar obotlig miljö-skada av industriprojektet.

Miljöbalken

SKB och SSM (Strålsäkerhetsmyndigheten) vantolkar Miljöbalkens tillämpning, när de delegerar bort strålsäkerheten från Miljöbalken, ett förfarande som domstolen inte bör godkänna.

Yrkanden:

1. att Miljöbalken ska tillämpas fullt ut. Strålsäkerheten ska inte delegeras bort från Miljöbalken.
2. att SKB och SSM har en skyldighet att besvara alla yrkanden och villkor gällande slutförvarets strålsäkerhet i miljödomstolen.
3. att Miljörörelsen har en rättighet att granska alla myndigheters förslag av olika sorters villkor. En myndighet bör inte ha rätt att delegera bort denna rättighet.

Miljöbalken ska tillämpas så att människors hälsa och miljö skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan (som t.ex. radioaktiv joniserande muterande strålning).

Ovanstående innebär att ett projekt först bör granskas enligt Kärntekniklagen och Strålskyddslagens bestämmelser av SSM , och

tillståndsvillkor och särskilda villkor för drift och efter förslutning ges förslag på innan domstolsförhandlingarnas prövning enligt Miljöbalken.

Detta förfarande gör det möjligt för miljörorelsens föreningar att granska både SKB's och SSM's förslag och villkor under domstolsförhandling.

4. att övergripande strålsäkerhetsvillkor får behandlas i miljödomstolen.

Tillståndsfrågan.

SKB vidhåller att regeringens beslut att tillåta den sökta verksamheten vid SFR är bindande för domstolens efterföljande prövning av tillstånd och villkor, och att tillåtligheten således inte ska prövas på nytt.

SSM har flera gånger sagt att kan inte SKB uppfylla alla ställda villkor under den stegvisa processen kan tillståndet dras tillbaka.

Miljörorelsen känner oro för att SKB inte visat att SFR håller som tänkt i 400 år.

När SFR är fullt och försluts är 80% av avfallet långlivat. Men SFR är inte konstruerat för långlivat avfall, utan endast för kortlivat.

Redan för många år sedan började några rostade tunnor läcka i SFR som fick åtgärdas.

Villkor.

Milkas tre första villkor gäller det gamla felplacerade plutoniumavfallet S14-avfallet.

SKB avfärdar villkoren och hänvisar till att S14-avfallets eventuella återtag ska hanteras av SSM:s tillsyn.

Enligt Miljöbalken ska den tillämpas så att 1. människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan.

Domstolen har ingen anledning att delegera bort delar av Miljöbalken till SSM.

Milkas tre första villkor kvarstår:

Villkor 1. Inget mer avfall får läggas i SFR förrän allt det farligt felplacerade avfallet tagits upp.

Villkor 2. Ingen nybyggnation får ske förrän allt farligt avfall tagits upp.

Villkor 3. Det farliga felplacerade plutoniumavfallet får förslas till en plats inåt land, där ett nytt torrt mellanlager för långlivat avfall byggs, långt från vattendrag. Plutoniumavfallet får inte skickas till Studsvik, då läckage till Nyköpingskusten och Östersjön skulle vara förödande.

Eftersom SKB har tagit emot plutoniumavfallet till SFR, kan inte SKB avhända sig hela ansvaret. Det ska så småningom placeras i samma slutförvar som kärnbränslet.

Villkor 4 strykes: SKB tänker inte längre lägga långlivat avfall från Clab i SFR.

Villkor 5 kvarstår: Noll-läckage av radionuklider ut i Östersjön.

Villkor 5 har stöd i Miljöbalken och kan beslutas av domstolen och bör inte delegeras till SSM.

Villkor 6. Eftersom noll-läckage av radionuklider gäller, börja bygg ett torrt slutförvar för kortlivat avfall inåt landet, långt från vattendrag och placera SFR's kortlivade avfall där.

SKB skriver att en nybyggnad av ett torrt slutförvar inte ingår i denna prövning.

Kan man inte bygga SFR3 på grund av att nollutsläpp-villkor inte går att infria, måste SKB ha en ny lösning.

Villkor 7. Tag upp SFR's övriga långlivade avfall och placera det i ett torrt mellanlager inåt landet i väntan på ett slutförvar. Först då kan SKB få reda på vad tunnorna innehåller och sortera det i kortlivat och långlivat avfall. Det är viktigt att man inte lägger **kortlivat** avfall i SFR, som sedan sönderdelas till **långlivat** avfall.

SKB har missat eller inte velat kommentera villkor 7, men förväntas en kommentar före domstolsförhandlingen.

Villkor 8. Jordbävningssäkra och bombsäkra ovanjordsdelen av SFR.

SKB har nämnt villkor 8, men inte kommenterat villkoret. SKB förväntas kommentera IAEA's villkor om jordbävningssäkra byggnader och att krig pågår i Europa med missil- och drönarbeskjutning.

2022-10-31

Britta Kahanpää